

Euskel Itzala

**Euzkadi Gustiko Izparrak
Urrutizkiñez ta Bidaiz
Idazkiyak Kirikiñorri**

Emakumea eta Aberria

au aintzat artu dutenak bai-dira. Bati otutzen etzayona, beste batu oti zayo; batek ez dakieta, beste batek bai; ordea etorri zaiztander ahetzale sutsu bat, baziun onentzat ipini nuan araudiaratal batzule geitu edo berriku litzyokozela esaten, baita baziuna indartsuago izan dedin erea, on geyago egin lezaken crea azaltzen. Eta egoki ala ere.

Dasalik, eskongeentzat bakarrak eraldua nai gendun baziun au, askozobez itzalkela, eskondu ta eskonge, emakume orientzat balitz; onetara geyago leiekako; ba zraudi ori batari bezela besteari ere dagokigula. Ondea billoizkeriari atxira egiteko ipini gendun atalak onetara beartzuko gaitu: "o—Ifizio ere jantzi nabarmenik erabili ez, eta batez-ere txadonara bear eta era onez eta lotsaz jantzia juatea; eta menpekoak alegiañaz onetara beartzea; batez-ere umetxuak era oncez jantziyaz".

Baita beste ala ere: "4.—Ezterikodantza loturik ez egitea; eta menpekoie, al baitik, egiten galeraotzea".

Eta azkenetan: "5.—Gabaz, gizonzkoekin bakafrak, ez ibilte; eta menpekoie, al baitik, galeraotzeren".

Ondela ezkonge ta eskondu guziak beartzun dira; ezkonge beren buruak; eta eskonduak beren eta senera alaba ta menpekuakiko.

Jakintza da, ez dala izango bere burua abertzaletzat daukan emakumerik. Bazun onentzartza nai ez duanik; beintzat, alkarri ezer eskutetan ez badentez, alkarri emoniko berbea zintzo gorde-zebadentez; ordun errezagó iragoten zuenik, gaixa, naibagea ta beste sindunetako etorri oia jakezzen gatzak.

ZUGATZ MOTE BARRIAK

Akortzako Sakramentua seme ala-aktoke da. Egia da, ez deutzte Jaun-koekon guztiak umiak emoten. Seme bat be ez; beste batzuei, barrerai luzezai baiño gelago be bai. Jaun-koek berak daki au zegaitik egiten. Baita ezin ukatu ginkin seme ala-aktoke, Jaungoikoak emoten dabezan, erkintzaren emonikir onena. On-aktoke seme alabak Jaungoikoak gozten dabe. Erau dira zeruaren atse-ka, elezearen omena, erriaren lagun-koen gurasuen poza ta gozatasuna, ta gaixuan, bizitza ta eriotzean. Bidib Igarle deunak Jaungoikoaren eta gizonaren zoriona iragari-ja, zioan: (1) "Zeure emazteak, emazteak urgasunetan izango da, zeure baserxtuetan. Zeure semeak, orio uguren mote barrien antzekuak, zu-mien inguruan".

J. L. EGIAITAR J.
"Jesu Biotzaren Deya"-tik.

(1) P. 127, 3-4.

Aste Deuna eta Emakumea

Badator Aste Deuna, gure Uzkurtz deunaren ziñiskaj audiak oroi-arazitzen zaizkigun asta aundi. Esan leike kistar onak, Jostren Nekaldia gogoratu, geure zinismena biziutzen, goi-maitasuna sututzen, eta itxaropena sendotzen igaro bear gendukena dala; baiñar zoritzare, batez-ere emakumeak, ori galeraotzen digun buru-auste bat izaten dega garai onetan.

Ene ibildeunak! Zenbat emakumeren buru-auste! Zer jantzi, nola apaindu, egun aundi oytan? Ara asko ta asko geure buruari dagiozen galdea. Eta baita kezka orri, al baitik ondoen erantzun ere, naiz ta geure gogoaren eta informaren kaltean izan!

Zenbaiten buru-auste, garai au eltsenean, egun aundi abetako ibildeunetan, eta txadonetako ikerraldietan, beste guzien gain apain azaltza. Orrela ikusten ditugun egun abetan, bestetan ikusten ez ditugun apaindura; egun abetarako sofielkorik apañenak, buru-estalki ederreinak, gordetsa dauden bitxi eta tresna gu-

"PLATON"-KERIAK.—Bakoñak bere etxezko taberniak dakoak eskapie kentzen diazalak, eskaratzat ta dendia nasatziaren. Egije ba'da, tamala dia oia. Maifari gusitjok txikitik exautu dogun eskape ederra kendu, Bilbao's Ariatza'ko tilua, kentzia baño txarrao dok au.

OROBATASUN EGUNERAKO.—Gu-re batzokian izena eman dufenak oso sutsu ta pozer beterik daude egun aundi ori ospatzeko.

EMENDIK.—"Euzkadi" izparrinigia

ziak; lagunak baño apañago azaltzeko; eta itxurara txorotzen diran gizonezko eroen begizteak irabasteko.

Jauingoikoak gure gogoak bere Odol Deunakin erosi zitun egun ura adirazten duguten egun abek, guk, gure gangarriaz gogo abek Satanas'i saltzen ematen ditugu; eta baita gokaizto orrentzat bes-terenak erosten ere.

Ba ea da besterik dagiguna auxe baño; Jaungoikoarentzat diran oldosunak getu-rezat erakartza, eta Jaungoikoagan ipi-ni bear gendun gure naia, geure buru-gan ipintza.

Ez da Ostegun Deunean Gure Jauna Oteunean agirian ipintzen, Bera ikertze-ko aitzakiak, geure buruak erakustea Juan gaitezen; espada, luñiko kezka guzialtziz, gurutz, gurutz, eta maia-sunz gure artean gelditu zan. Maita orri geure biotzal oso-osorik eman dayogun. Ez dira Ibildeunak errietan ziar ate-razten, oyentz Juanaz gizonezkoen bioz-ikazi, eta emakumeen ifartxiaz ixioztu dagigun; espada Josu-Kisto ne-kaldian gogoratu, eta geure biziiza beraganatzan ikasi daigun.

Oldostuko ote degu au guzia bear beztza?

MIREN LORE

Otxandijo

EIZTARI-BATZAK.—Lengo urtian era-tu zan emer eitzari batz bat "Sociedad de cazadores de Ochandiano" ixenagaz. Batz onen zeregiña da bere "guarda juraduk" ixentau ta eizea (kazia) zaindu: lenengo, edurra dagonian; bigarren, lañuak dira-nian; eta irugarren, kazan-egitiz debekauta dagonian.

Batz edo sosiedade onen daki: 1. "Guarda Jurado"—ak ixentau biar dazula Bizkaiko Gobernadoriak; 2n.—"Guardia" altzashun edo poderia, Zeanuri, Dima ta Abadiño'nen uretarera zabaldu biar dala; ta 3n.—Guardia ezin erabili leñikela kazako eskopetarik eta kaza-txakurrik be ezin etki leñikela.

Au gustu au jakin arren Batz orrek ondi oztazu ixentau bere "guarda juraduk", naiz ta laster izan kazia debekutu dan eguna. Alan ba esan gelnke eztabela ezer oñdio.

Ezer ez egitekotan zetarako ete-dogu ba. Batz ori? Aiko-maikotan ibilteko bakotxak berak nai dabena egiteko, ala-zetarako? Gizonak, zaindu biar ba'dogu kazia zaindu daigun!

ERIOTZA.—Igaro dan egubastenian Ira-azuegitan. Paben geure aizkide ta lagun ona il zan. Bere sendiari laguntzen dotsat atsekabian.

IBILDEUNA.—Josu-Kisto'ren nekaldi ibildeunak jente asko bildu zan igandian. Aspalditxuan prosesioetara atso-agurak bafio etziran juaten, baiñar oinguan gasteria ixan da nausi. Txanburu jaunaren ana eta alperreko iana.

AGURTU.—Bilbao'k etorrito agurtu genduzen emen lengo baten Goikoeta'tar Jon eta Untzalutarr Gaspar adizkidiak.

Atseginezko berbaliditxoak eginda gero, juan ziran mutillok euron lekuetara.

ROBESPIERRE.—Kontzientziaz, batez-ere emakumeak, orio uguren mote barrien antzekuak, zu-mien inguruan".

Ene ibildeunak! Zenbat emakumeren buru-auste! Zer jantzi, nola apaindu, egun aundi oytan? Ara asko ta asko geure buruari dagiozen galdea. Eta baita kezka orri, al baitik ondoen erantzun ere, naiz ta geure gogoaren eta informaren kaltean izan!

Zenbaiten buru-auste, garai au eltsenean, egun aundi abetako ibildeunetan, eta txadonetako ikerraldietan, beste guzien gain apain azaltza. Orrela ikusten ditugun egun abetan, bestetan ikusten ez ditugun apaindura; egun abetarako sofielkorik apañenak, buru-estalki ederreinak, gordetsa dauden bitxi eta tresna gu-

"PLATON"-KERIAK.—Bakoñak bere etxezko taberniak dakoak eskapie kentzen diazalak, eskaratzat ta dendia nasatziaren. Egije ba'da, tamala dia oia. Maifari gusitjok txikitik exautu dogun eskape ederra kendu, Bilbao's Ariatza'ko tilua, kentzia baño txarrao dok au.

OROBATASUN EGUNERAKO.—Gu-re batzokian izena eman dufenak oso sutsu ta pozer beterik daude egun aundi ori ospatzeko.

EMENDIK.—"Euzkadi" izparrinigia

zaiak; lagunak baño apañago azaltzeko; eta itxurara txorotzen diran gizonezko eroen begizteak irabasteko.

Jauingoikoak gure gogoak bere Odol Deunakin erosi zitun egun ura adirazten duguten egun abek, guk, gure gangarriaz gogo abek Satanas'i saltzen ematen ditugu; eta baita gokaizto orrentzat bes-terenak erosten ere.

Ba ea da besterik dagiguna auxe baño; Jaungoikoarentzat diran oldosunak getu-rezat erakartza, eta Jaungoikoagan ipi-ni bear gendun gure naia, geure buru-gan ipintza.

Ez da Ostegun Deunean Gure Jauna Oteunean agirian ipintzen, Bera ikertze-ko aitzakiak, geure buruak erakustea Juan gaitezen; espada, luñiko kezka guzialtziz, gurutz, gurutz, eta maia-sunz gure artean gelditu zan. Maita orri geure biotzal oso-osorik eman dayogun. Ez dira Ibildeunak errietan ziar ate-razten, oyentz Juanaz gizonezkoen bioz-ikazi, eta emakumeen ifartxiaz ixioztu dagigun; espada Josu-Kisto ne-kaldian gogoratu, eta geure biziiza beraganatzan ikasi daigun.

Oldostuko ote degu au guzia bear beztza?

azuetan bate-batzuek naigabetu barik, bali lezaken izparrak onena zein dan ba-dakizue, abertzaliak? bera irakurteko za-letzunartza, askolez eze dute jantzen noiz dan batzar bat ez Jeltzalaren dei edo agindurik, izparrinigia irakurtzen ez dute-lako.

LOLTARIJALOL

Ondarcoa

ARRANTZALEAK.—Illa onen 22 an-ekarri eben 10.000 kilo besigu, eta 23 an-6.000. Saneurriak kiloko lauferleko bil-Sardiña asko ekartzen dabe, saneurria egiten dotsia lau pesea arruako.

ANTZERKIAK.—Ederto egin eben an-terkia emego neskatzxa ta multiz gasiek. A zelako gasteria daukagun datorren ur-terako!

ONTZIAI EUZKEL-IXENAK.—La-ka'tar Joseba'k ontzi bat egin dau ta ipi-ni dota ixena "Ontzi Espirituosa"; eta Ba-keriza'tar Kepa'k bere bat. "Urtxoria" ipi-ni dota. Olantxe jarraitu danok.

OLA BARRI BAT.—Bartoloma italia-nuak egin dau antxoba-ola bat gustia ederra. Opa dotsagu ondo izatia bere arazue-tan.

BIAR (1)

(1) Idazki oni palta yakona izparra ez-tan lez etzi argitalduko dogu, orain es-tutto gabiz-ta.—KIRIKINO.

AZKOITI

DEYA

BATZAR OROKARRA.—Euzko-langile gusei deitzen zate ill onen 26'an ar-atzeko 8 1/2-eta. Erabaki biar dirak: lenengo, urteko gora-herak ikusi; bigarren, artezko-Bazkintza bi berritu, gaizko eta langilletasuneko. Ordu oretzen baiñatzen ditzakide biltzen espada'a, ordur erdi, itxioingo da, ta bertan dagozanekin artuko dira erabakia; gafera, biltzen ez-tama zigortu da bi errealekin.

FURUNDARENATAR KEPA

E.L.-n Lendakaria'

IZPAR BELTZA.—Aurreko astan il-iztan gure lagun Esnal'tar Sekunda (G. B.), euzko-langile Bazkunakua. Naigabeen laguntzen diet bere emaztiari ta bere anai Andoni'ri.

Baita lengo larunbatean obiratu zuten emengo endorriaren emaztia (G. B.)

GAXORIK.—Oraindik ala dago "Kulu-Erri" idazlia baita bere emaztia Etxaniztar Errupiztia ere. Jainkoak osasuna emanago al die len-bai-len.

GOGO-IRARKUNAK.—Deun Joseba egunian amaitu ziran multilenak eta egun berian asi gizonek tar emakume eskonduen-tzat. Artezkaria da Aita Laskibar J.-L.

EDERETZI-URRENA.—Nekeetako Miren Neskatzena txado nagusian egin da, berri egunian amaiturak.

ESKONTZA.—Zurrumurrua dabil laix-ter eskontzeko dala Gogortza'tar Andoni abertzalea bertako andera polit batekin.

ORI BE BAI?—Entzun dogu erriko etxezko taberniak dakoak eskapie kentzen diazalak, eskaratzat ta dendia nasatziaren. Egije ba'da, tamala dia oia. Maifari gusitjok txikitik exautu dogun eskape ederra kendu, Bilbao's Ariatza'ko tilua, kentzia baño txarrao dok au.

SORGINEK?—Landaluze'ko kobin sorgiñek dabilxela zabaldu da; andra bu-dizkia juan ei-dira ta ez ei-dabe ezer ikusi. Beste andra batetik diño bein koba areta-xtarri bat sartu zala ta geyau ikusi bez. Sorgiñek be, itxuraz, solomo ta txoris zaiak.

ITURRIJETAKO ARROBIJAN.—Dí-rongo'ko Garamendi anayak emen daudet arrobi edo kanteran, Erroman Goiti ipiñi dabe kontus eramateko eta katapas ixen-tau dabe Etxandi'ko Balendin.

IPUIN ANTZEKO JAZOERA BAT,

Lemengo Zubijan dabil lanian, eta lengo egun bertan oso eutsiean erremintak eta jaka zar bat. Andile egun batuetara agertu da emen berarimotz bat, eta Txoko'l (us-to) diñoto: "Sabe usted dónde vive mi cantero?" eta Txoko'l: "Allí en aquella casa vive uno", Pedro Argiña berberare etxia erakutsirik. Eldu da maketu, ta Pedro berberari erakusten dautsoz erre-

mintok ia erosu gura dituen, baiña Pedro's beinguan igarri beriak zirala, ta: "Estas herramientas son mías, que las han robado en el puente de Lemon". Bestiak atx-kiaren batzuk atara zituan bere burua ga-bitxeko, ta bertan erremintak ixitza alde-ezin eban arin, baiña maketeak zeozti bat eruan: jake zarra, aldean eroyana.

Gauza barragarriko da orraitik, lapurrik berak etxera ekartia ostu datu. Zorionak, Pedro. Ez al alerrick bizi San Antonio'n onduan.

TXINUELO

GRAN HOTEL DE LONDRES

(A tres fachadas)

PRECIAZOS, GALDO, 2, Y CARMEN

Teléfono 2.989. — MADRID

Vistas a la Puerta del Sol, baños en los dos pisos, calefacción central, ascensor eléctrico, agua corriente fría y caliente en todos los lavabos.

Director: E. ORTEGA

No llorará su nene si lo alimenta con platos a base de la exquisita fórmula de la flor del maíz